

Sărmanii medici eroi

Demult, în copilărie, credeam că medicii – din moment ce pot să vindece toate bolile – sunt nemuritori și am rămas foarte dezamăgit când am aflat că nu sunt. Apoi, însă, când am început să pricep mai bine lumea, am rămas impresionat de judecata unei femei de la țară, trecută prin viață și care îi povestea mamei mele, în prezența mea, cum și de ce se pregătește de moarte: „Mi le rânduiesc pe toate, draga lelei, pentru că doctorul mi-a dat de înțeles că nu mai am nădejde să rămân pe lumea asta”. Mama s-a mirat, iar femeia a continuat: „M-am dus la doctor, m-o operat, nu mă simt rău, dar n-o vrut să ia de la mine coșarca cu oiaga (sticla) de vinars, cu ouăle, cu piciorul de porc și plicul, dat de copii, cu vreo câteva sute în el. Dacă n-o vrut, îi semn rău, înseamnă că mă duc și nu mai este nimic de făcut”. Cu alte cuvinte, facerea de bine se răsplătește, în concepția populară, printr-un fel de ofrandă, ca pe vremea zeilor de demult și, dacă ofranda nu este primită, atunci augurii nu sunt buni. Așa credeau popoarele vechi, arhaice, de dinainte de Hristos, dar și de după.

Veți spune că lumea s-a schimbat și modernizat demult și că niciun român nu mai gândește așa. Nu știu, însă, dacă rămășițe ale acestei gândiri mitice, de pe vremea când zeii și eroii umblau pe pământ, nu ne marchează și pe noi. Episodul îmi amintește de un altul, povestit de un mare și îndrăgit actor român, care a luat odată în mașina sa, pe un drum de țară, o femeie bătrână, îmbrăcată în negru, care făcea cu mâna. Femeia s-a mirat de bunăvoința omului și, întrebată de ce se miră, ar fi răspuns: „Domnule dragă, dumneata ești bun că m-ai luat, dar lumea de azi îi așa de rea, încât mă mir că se mai face ziuă!”. Cu alte cuvinte, pentru păcatele noastre cele multe și mari, ar trebui să fim aruncați de Dumnezeu în întuneric. Este în zisele acestor femei amărâte și fără carte o anumită înțelepciune ancestrală, pe care noi, rașionali și deșteptii de azi, tindem s-o respingem.

Am auzit recent la televizor că oamenii politici ne sfătuiesc să-i prețuim pe medici, care sunt eroii zilei, fiindcă se sacrifică pentru noi. Prima pildă evocată aici, în simplitatea ei, face din doctor un demiurg, un zeu sau un erou, fără să spună direct acest lucru. Doctorul – vrea să spună femeia – are har de la Dumnezeu, pentru că știe ce e viața și cât durează ea pe acest pământ. Dacă doctorul nu primește mulțumita omului, înseamnă că acesta, omul amărât și bolnav, se duce spre altă lume. Această gândire mitică și, pentru unii, primitivă, creștină în esența ei, e plină, însă, de eresuri, de descănțece, de rugăciuni, aspre și duioase în același timp, de smerenie și de semeție, de voci abia simțite, de semne și semnale, de simboluri vechi. Noi nu mai credem în așa ceva, pentru că suntem – nu-i așa! – oameni ai mileniului al treilea, cu telefonul mobil mereu în mână și cu nelipsitul laptop în geantă ori în rucsac, cu democrația în degetul cel mic și cu dorința de dreptate absolută. Că ne uităm, însă, la zodii, că blestemăm pisica neagră, că aruncăm mizerii pe jos și că ne gândim numai la confortul personal, uitând de aproapele nostru, nu contează. Noi vrem dreptatea absolută! Este natural ca, într-o societate civilizată, cei care încalcă legea să fie judecați și, la nevoie, pedepsiți. Toți oamenii sunt supuși păcatului și greșelii, iar greșeala poate să fie, câteodată, penală. Medicii sunt și ei oameni și, prin urmare, pot să greșească. Dar dreptatea nu o putem face fiecare dintre noi, ci doar organele de justiție, iar dreptatea absolută o poate face doar Dumnezeu.

Așa, am ajuns să blamăm vaccinurile, că doar suntem atoateștiutori. Copiii noștri sunt sfinți și nu vrem să-i otrăvim cu seruri! Dar, oare, cohortele întregi de medici care au muncit pe brânci ca să facă acele vaccinuri și care s-au sacrificat, unii, pe sine înșiși, transformându-se în cobai, vor fi fost proaste și înapoiate? Oare protestatarii improvizați de azi știu câte sute de

milioane de oameni au murit, la vârsta copilăriei mai ales, dar nu numai, de boli cu nume exotice, precum ciumă, holeră, lepră, tifos etc.? Oare știu ei câte sute de milioane de oameni fost apoi salvate de la moarte sigură, prin vaccinurile contra poliomielitei, rujeolei, rubeolei, scarlatinei, oreionului etc., etc.? Toate aceste boli ne ocolesc azi datorită medicilor.

Îi blamăm pe medici și pentru că mai greșesc, pentru că nu le reușesc toate operațiile, pentru că vorbesc tare și energic, pentru că ne dau ordine despre cum să ne purtăm ca să nu murim, pentru că iau peste rând câte un bolnav socotit preferențial, pentru că primesc câte un cadou (pardon, mită), pentru că nu vin la moment să ne salveze când ne merge rău, pentru că nu-l iau pe copilul nostru, peste rând, că doar numai viața lui contează, pentru că nu chivernisesc bine banii spitalelor sau ai casei de sănătate, pentru că nu ne răspund la telefon în miez de noapte ori la 3 dimineața, pentru că au salarii prea mari, pentru că pleacă pe capete peste hotare, ca să le meargă mai bine și pentru câte alte păcate capitale! Ba, unii dintre noi îi chiar lovim fizic și îi înjosim, îi înjurăm și le dăm lecții de specialitate, îi calomniem și îi mințim. Ce am obținut din toate acestea? Mai întâi, am distrus Institutul de Seruri și Vaccinuri „Dr. I. Cantacuzino” din București, iar acum cumpărăm vaccinuri, cu bani grei, din străinătate. Pe vremuri, cumpărau străinii de la noi, fiindcă astăzi nu se poate trăi fără vaccinuri. Apoi, am semănat, cu grijă și cu metodă, o neîncredere generalizată în sistemul medical românesc, de la ponegrirea lui fără istov până la exemplul personal de a ne fi tratat la Viena, la Berlin, în Turcia ori la Milano. Câți politicieni – pe care-i luăm (îi luam) ca puncte de reper – nu ne-au spus ori sugerat că în spitalele din România murim cu zile? Am reușit să punem pe picioare o rețea de transplant destul de performantă, mai ales în cazul unor organe cum sunt rinichii, ficatul, inima. I-am distrus sau aproape distrus pe mai toți creatorii de școală din acest domeniu, i-am calomniat, i-am atras în procese, i-am arătat la televizor cu cătușe, i-am demonizat. Am cerut să iasă toți „mastodonții”, bătrânii șefi de școală din spitale și clinici, de la catedre, ca să facem loc (chipurile!) tinerilor. Ca urmare, pe de o parte, românii nu mai au modele și nu mai au nici încredere. Ei nu mai donează organe, pentru că nu sunt dispuși să-și dea carne din carnea lor „hoților și tâlharilor de medici români”, iar, pe de alta, aceiași români îi îmbogățesc acum pe medicii și spitalele din alte țări și nu de la București, Cluj, Târgu Mureș, Iași ori Timișoara. Mă corectez: nu chiar aceiași, ci doar cei cu dare de mână, fiindcă prețurile intervențiilor medicale din Occident sunt mult mai pipărate decât la noi. Așa că românii de rând se văd acum ai nimănu, lăsați de izbeliște.

Totuși, or fi buni medicii români la ceva sau ne aburim singuri, luându-le apărarea? Ca să răspund la această întrebare – atât cât se poate – apelez la un episod de acum vreo 10 ani. Atunci, un ambasador al Franței era revoltat de introducerea, la universitatea de specialitate din Cluj, a unei linii de medicină în limba franceză. Avea excelența sa câteva argumente contra acestei inițiative, dar cel mai important era nivelul de pregătire de la noi, care nu s-ar ridica – zicea el – la înălțimea celui din Franța, unde funcționa și *numerus clausus* și unde, în consecință, nu se putea ca orice nechemat să devină medic etc. L-am ascultat pe ambasador și apoi i-am dat o temă de reflecție: oare știa el (excelența sa!) cam câți medici români, formați la Cluj, București, Iași etc., lucrează în Franța, la mari spitale, la institute de cercetări medicale, la cabinete private, ca medici de familie sau în alte posturi din specialitate? Nu știa! L-am lăsat să se documenteze și apoi l-am rugat să mă sune. M-a sunat și mi-a spus doar că s-a informat și să și-a schimbat perspectiva, adică nu se mai opunea liniei în limba franceză de la Universitatea de medicină din Cluj.

Totuși, cum am constatat că medicii români nu sunt buni? În urma unor campanii dirijate în chip interesat. Nu ați băgat de seamă că se dă azi o știre cu un medic corupt, că se dă mâine

o imagine cu gândaci în cutare spital, că apare poimăine un caz de malpraxis, iar răspoimăine aflăm că aparatul medicală din nu știu ce loc este demult depășită și că pune în pericol viața pacienților? Trece apoi valul cu medicii și vine valul cu profesorii. Nici ei nu sunt sfinți: iau azi note mici la definitivat, mâine sunt agramați, apoi îi lovesc pe elevi, femeile profesoare – în imensa lor lăcomie – primesc flori de 8 martie, învățătoarele își comandă singure „cadourile” etc. După toate acestea, ți se pare logic că spui că în România sănătatea și educația sunt la pământ și că ar fi bine să ne luăm câmpii. După câte o astfel de campanie de demonizare, legată de medici și de asistenții medicali, te întrebi de ce aceștia mai trăiesc, de ce nu sunt ghilotinați, din moment ce „sug sângele poporului”!

Dar iată că de când a venit pacostea asta de virus, ne-am mai luat pe seamă, fiindcă ne doare, ne ajunge cuțitul la os, deși tot interesul personal primează. Boala nu-i alege numai pe săraci și pe amărâți, ci și pe aceia care au fost interesați să iasă ei deasupra și să se suie pe cadavrele unor medici eminenți, pe aceia care au bani să se trateze la Viena sau pe care pot aduce ușor vaccinuri din alte țări. Dintr-o dată, medicii ar fi foarte buni aici, la noi, în România, chiar și cei pe care i-am hulit și discreditat, pe care i-am alungat pe alte meridiane, pe care i-am bătut sau pe care i-am băgat la închisoare, prin spectacole date la televizor. Acum ar fi bune și vaccinurile de la „Cantacuzino”, dacă nu pentru Corona Virus, atunci pentru banala noastră gripă autohtonă, care omoară și ea destui români. Ne-am mai deșteptat, dar acum este târziu și nu ne putem consola decât la gândul că ne-a venit „minte românilor cea de pe urmă”.

Medicii sunt acum de dimineața până seara și de seara până dimineața pe baricade. Sunt români care spun că e de datoria lor, a medicilor, să facă asta, să ne vindece, să ne sfătuiască, în vreme ce noi avem obligația să stăm în casele noastre, de unde ne putem permite să facem pe vitejii. Astfel încât, dacă românul s-a născut poet, își poate îngădui orice. Am văzut, în aceste zile, medici epuizați, cu vocea tremurândă, cu lacrimi în ochi, nemâncați și triști. Ei nu au voie, însă, să fie triști ori să se plângă și nici să protesteze și nici să moară, numai ca să ne facă pe noi să trăim. Dar, din păcate, oameni fiind, mor câte unii dintre ei, îngrijindu-ne pe noi. Am vrea să le arătăm acum cât de mult îi prețuim și că nu putem să existăm fără ei. Este cam târziu, după ce i-am veștejit și i-am certat, după ce i-am alungat și i-am acuzat de fel de fel de vini. Ne-am cere scuze, dar vorbele potrivite nu vin și nu ne ajung, astfel încât suntem siliți să constatăm, ca-n „Luceafărul”, că „nu mai cade, ca-n trecut, pe mări, din tot înaltul ...”. Momentul sublim a trecut. A fost o vreme când trebuia să ne cuprindem „de acel farmec sfânt” și nu ne-am priceput să facem asta. Acum, că s-au dus „zăpezile de altădată” ne-am întoarce ca să ne scoatem pălăria, ca să ne plecăm sau măcar să nu mai hulim, să nu ne dăm mari. Înainte de a judeca un medic, se cuvine să ne întrebăm ce am făcut noi pentru oameni, cât de vrednici am fost, câți arbori am sădit și câți semeni am salvat. Altminteri, poezi de pripas putem să fim cu toții. Nu le trebuie medicilor nici bani, nici statui și nici laude. Ei au jurat să ne vindece pe noi, după o regulă veche, venită de la Hipocrat. Ei au datoria să-și dea viața pentru noi și o fac clipă de clipă. Și, mai presus de toate, ne și iartă pentru răutățile noastre.

Dar dacă vrem să fim, totuși, poezi, atunci să le închinăm medicilor un imn de glorie, să le înțelegem „bucuria și amarul”, să le dăm binețe cu respect, pentru că nu au nevoie decât de un „mulțumesc”, rostit cu sinceritate.

Ioan-Aurel Pop